

Technische Inventarisatie 1930 ----- door I.D.Z., Technische Redacteur.
(in „Born”, 19 December 1930)

Het afgelopen jaar is een zeer woelig jaar geweest in de licentie-strijd, waardoor echter in menig opzicht een algemeen-technische vooruitgang is ingetreden, ofschoon ook de financiële nadeelen voor beide partijen niet gering zijn geweest.

Mijne voorgebruiksrechten der bewuste 6 G.E.C. octrooien, door Philips erkend, stelden mij aanvankelijk in 1929 eenigszins naast het strijdgewoel, totdat de heer *De Raadt* mijn assistentie in kwam roepen tot het ontwerpen van een licentievrij schema.

Het stellen van een technisch probleem, staat voor mij gelijk met het zoeken naar de oplossing, die mijzelf in alle opzichten kan voldoen. De commercieele en financiële belangen zijn van secundair belang, zoolang de oplossing op zich laat wachten of niet geheel aan de gestelde eischen voldoet. Met des te beter begrip, kan na het technische fundament de verdere ontwikkeling en exploitatie ter hand worden genomen.

Bij de bestudering der G.E.C. octrooien bleek mij de technische waarde veel grooter te zijn, dan ik aanvankelijk vermoedde. Ik heb dan ook niet nagelaten in het „Born”-orgaan steeds te wijzen op de moeilijkheden welke zich bij eventueele processen zouden voordoen.

Mij is in „Born” en ook mondeling meermalen te kennis gegeven, dat ik de octrooi-kwesties te zwaar en te uitgebreid opnam. Bij de gevoerde processen is echter wel gebleken, dat de moeilijkheden nog veel grooter waren, dan ik had voorzien omdat nog een tweede factor in den strijd opdook, n.l. de nog nimmer in ons land juridisch omschreven rechten van een octrooi.

Dus niet alleen de technische zijde doch bovendien nog de juridisch-technische kant van deze licentie-strijd, iets van veel verdere strekking, n.l. van algemeen belang voor onze geheele industrie op elk gebied, waarbij octrooi-kwesties in aanmerking komen.

Technisch gesproken heb ik den heer *De Raadt* kunnen helpen en een gaatje gevonden in het belangrijkste van de 6 G.E.C. octrooien te kunnen ontberen, doch zoolang de juridisch-technische begrensdheid der octrooi-rechten niet is vastgesteld, kunnen wij niet bepalen, waar de afhankelijkheid ophoudt en de onafhankelijkheid begint.

Zelfs nu, einde 1930, weten wij nog niet waar wij aan toe zijn.

Ofschoon, ... er is eenige schemering te onderscheiden, die ons zou kunnen doen hopen, „’t daghet in het Oosten”.

Toen de directie van de „Ando” mij in Februari 1930 kwam vragen, medewerking te verlenen aan de Redactie van het „Born”-orgaan, heb ik dit gaarne aangenomen in de overtuiging, dat eene doelbewuste leiding, door actueele technische artikelen de Radio-klein-industrie in ons land slechts ten goede kon komen.

Naast mijn bezigheden als directeur van eene gevestigde Radio-Industriële onderneming heb ik getracht de kern van de licentie-strijd te benaderen en tegelijkertijd door leidende artikelen van principiële aard en met actueel-technische inhoud, de Radio-industrie in ons land vooruit te brengen.

Ik heb geploegd en gezaaid — ik heb er hard voor gewerkt, veel zwaarder dan ik bij de aanvaarding van deze taak vermoeden kon.

De Licentie-kwestie.

De licentie-strijd werd gestreden door kleine groepen ieder voor zich, primo in hun eigen belang en secundo in het algemeen belang.

Naar buiten werd bijna niets vernomen van de technische en juridische schermutselingen tusschen deskundigen en advocaten.

De Philips-partij was gecentraliseerd en kon alle ervaring van het eene proces uitnutten in een gelijktijdig proces met een derde partij.

Het is tot op heden slechts gewoonte geweest om *tijdens* een proces niets te publiceeren.

Waar het hier echter gaat om een principieele kwestie, zooals de juridisch-technische begrensdeheid van een octrooi is deze zwijgende strijd een groote fout gebleken.

Wij weten thans, einde 1930, meer dan in het begin en beginnen te voelen, dat de situatie over de gehele linie hachelijk werd, tengevolge van de onbegrijpelijk persoonlijke opinie van enkele deskundigen, met duidelijk waarneembare suggestie op andere deskundigen van veel geringere capaciteiten.

Wij kennen in de Radio de quasi-stationaire stroomen; welnu bij deze licentie-strijd hebben wij te maken met quasi-objectieve beschouwingen.

Het grootste gevaar was en is het gedeltelijk nog dat deze quasi-objectieve-adviezen aan de heeren Rechters, een onmogelijke octrooi-situatie zouden kunnen vestigen.

Dat moet met alle toelaatbare middelen voorkomen worden. Eén van de machtigste middelen is: *publiciteit*.

De Radio-klein-industrie zal het later als een zegen erkennen, dat een vakorgaan als de „Born” is opgericht en het middel was om alle belanghebbenden te waarschuwen en voorlichting te geven.

Andere tijdschriften op Radio-gebied woelen zich te veel verplicht door groote advertentie-contracten om objectief te oordelen en daarom zwijgen zij over den licentie-strijd en octrooi-kwesties.

Dat moge hier zonder eenige nevenbedoeling wel eens geconstateerd worden.

Ik heb kortgeleden een pleidooi en verweer voor de Rechtbank bijgewoond inzake een Radio-Octrooi-kwestie en acht het van het grootste belang dat in het vervolg van elke zitting, betreffende dergelijke aangelegenheden, een resumé wordt gegeven in „Born”.

Mocht de Philips-partij daarop niet gesteld zijn, dan hoop ik dat de tegenpartij vrij tijdig wil berichten, opdat ik kan zorgen kennis te nemen van de te verwachten technisch-juridische tournooien.

Reeds eenige malen is mij ter oore gekomen dat enkele deskundigen, nadat hun gevraagd was advies uit te brengen in radio-octrooi-aangelegenheden, geweigerd hebben tegen Philips op te treden uit hoofde van overwegingen, van persoonlijke aard, dan wel op aanwijzing van hooger gestelde machten.

Desondanks wordt nog de stelling verkondigd, dat *deskundigheid te koop* is. Die opvatting blijkt bezijden de waarheid te zijn, tenzij men de interpretatie anders stelt.

Als iets *verkocht* is, is het meestal *niet meer te koop* en het is bijna een onmogelijkheid voor een deskundige om een quasi-objectief advies van potentiaal te doen veranderen. Dat sluit dus meteen het begrip van „omkoopbaarheid” uit.

En dat is maar gelukkig ook.

Doch de volgende conclusie is tevens dat een quasi-objectief advies nooit werkelijk objectief is.

Het begrip „*objectief*” moeten wij dan ook zoo opvatten dat evenveel vóór als tegen, wordt aangebracht, waaruit dan een ander maar moet bepalen, welke argumenten nu het zwaarste wegen.

Een quasi-objectief advies staat gelijk met een balans op een hellend vlak.

Dat hellend vlak is de nog niet vastgelegde juridisch-technische begrensdsheid van een octrooi (in ons land!).

Kunnen wij dat hellend-vlak waterpas krijgen dan kunnen ook de deskundigen hun technische kennis en inzichten tegen elkaar uitwegen, doch blijft de helling bestaan, dan is de uitslag even onzeker als de geheele omroep in Nederland thans is.

De omroep in 1930.

Reeds meermalen heb ik betoogd dat de ontwikkeling van de omroep in Nederland van het grootste belang is van de Radio-industrie in ons land.

Een goed georganiseerde omroep, zonder eenige partij, kleur of kerkelijke inmenging ware voor handel en industrie het meest te prefereeren.

Een slecht functioneerende omroep werkt remmend op den afzet van radio-producten.

Het monopolie van het technische bedrijf der omroepstations, zooals dit thans gecentraliseerd is door P.T.T. te Hilversum en Huizen, is van grooten nadeeligen invloed op de technische perfectionneering van deze stations.

Dit ongemotiveerde monopolie van regeeringswege gesanctioneerd is ontaard in een financieele operatie van inkomsten, afschrijving en noodzakelijk onderhoud zonder eenige aansporing tot verbetering.

Direct en indirect zijn de betere resultaten van den experimenteelen zender P.F. - 1 - I.D.Z. aanleiding geweest voor de Hilversumsche technici om de slordige en on-effectieve 298 M. zender te herzien en een nieuwe antenne te bouwen in de plaats van de nutteloze 1070 M. antenne.

Al weer een bevestiging van de stelling, dat concurrentie een goede aansporing kan geven voor verdere ontwikkeling en het streven naar verbetering.

Daarmede is echter de Nederlandsche omroep nog niet van de plaag der partijpolitiek enz. verlost.

Het wordt langzamerhand de omgekeerde wereld. De nieuws-distributie van V.D. welke vroeger per draad verzonden werd, gaat thans op de beste omroepgolf per radio, terwijl voor de radio-omroep steeds meer per draad wordt gedistribueerd, zelfs met directe lijntransport uit Hilversum naar diverse distributie-centrales in ons land.

De distributie-centrales worden geweldig gekneveld in hun exploitatie. Zij mogen niet vrijelijk gramophon opnamen via pick-up en versterker distribueeren.

Zij mogen slechts *de* twee Hollandsche stations Hilversum en Huizen doorgeven. Wanneer zij bij speciale gratie een derde, buitenlandsch station willen doorgeven, dan moeten zij auteursrechten betalen aan de buitenlandsche stations, waarvan zij bovendien nog eerst een speciale toestemming moeten hebben.

De Engelsche omroep-organisatie de B.B.C. neemt echter geen bijdragen aan van buitenlanders, doch draagt deze ongevraagde gelden weer af aan één of ander hospitaal.

Hier in Nederland is thans een adviesbureau gevestigd voor omroepaangelegenheden, beheerd door een gewezen directeur van de N.S.F. Dit bureau schijnt zich ook met de omroepauteurs-rechten te bemoeien, alsmede met de exploitatieve uitwisseling der binnen- en buitenlandsche programma's.

Ik wist niet dat *een dergelijk getippel* langs den zelfkant van de Omroep, nog een redelijk bestaan kon opleveren.

Dezer dagen bereikte mij een copy van een schrijven van P.T.T. aan de distributiecentrales, waarbij het verboden werd de uitzendingen van den experimenteelen zender P.F. 1 - I.D.Z. Door te zenden, zooals door de officieele controleurs van P.T.T. reeds meerdere malen was geconstateerd.

De particuliere centrales waren daardoor leelijk gedupeerd, omdat de aangeslotenen zeer veel interesse voor deze middernacht-uitzendingen bleken te hebben.

De Radio-telefoon-distributie der Gemeente Den Haag, veroorloofde zich nog één a twee weken deze uitzendingen door te geven, waarschijnlijk om de pasaangesloten Excellentie Minister Reijmer niet te ontriefen, doch daarna werden de telefoon-abonnee's met een kluitje in het riet gestuurd, met de mededeeling dat de "Beukstraat" niet meer uitzendt!

Dat was misleiding, waarschijnlijk in wanhoop geboren, doch laten wij hopen dat deze zonderlinge bepaling van P.T.T. voor vele leden van deze distributie-kudden, aanleiding mag zijn, om bij den naastbijzijnden Radio-handelaar direct "een echte radio" te koopen.

Men moet nu eenmaal een zaak van twee kanten bezien en dan is er altijd wel een zijde, die een beetje meevalt.

De Technische Vorderingen in 1930.

Zoo is het ook met de ontwikkeling van de radio-techniek, tengevolge van de licentie-strijd.

Het „Born"-orgaan heeft ons menige nieuwe en goede bekende technische gedachte van enkelen helpen verspreiden, tot profijt van menigen klein-fabrikant.

De nieuwe met indirect verhitte kathoden (equipotentiaal kathoden) uitgeruste lampen brachten de wisselstroomontvangers direct op een hooger niveau zoodat thans de 3-lamps toestellen met 1 H.F. schermroosterlamp en één L.F. trap met pentode of tetrode-eindlamp
... (einde van de bladzij, ik weet niet of ik de rest heb.)

This document has been freely distributed. The copyright has not been abandoned. Do not modify or excerpt it without my permission, but feel free to distribute it in its entirety. Jacob de Raadt, Avondale Arizona USA. 2005-06-10.